

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

71. An quando absunt expresse simul votum, & iuramentum soli Deo
factum, & non explicatur vtrumque vinculum, dispensatis sit invalida? Ex
p. 8. tr. 3. res. 67.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

3. Sed ego affirmatiue sententiæ adhaereo, quam tenet Suarez de legibus, lib. 6. cap. 16. num. 7. Lefsius lib. 2. cap. 4. dub. 11. num. 94. Layman lib. 4. tract. 4. cap. 8. num. 20. Henriquez lib. 7. cap. 30. num. 5. Syluius in 2. 2. quest. 88. artic. 12. conclus. 4. Reginaldus lib. 8. num. 339. Atagon. in 2. 2. quest. 88. artic. 12. & quest. 89. artic. 2. Saytus in Clauis Regia lib. 6. 12. num. 15. Sotus de Iustit. lib. 7. quest. 4. artic. 3.

4. Probat hęc opinio, primò, quia cui licet quod est plus, licet quoque minus, regul. cui licet, 53. de regul. iur. in 6. quæ vera est secundum omnes, quando minus continetur in maiori, tanquam pars in toto, vel tanquam species in suo genere. At commutare est minus, quam dispensare, vt clarè patet, & continetur in dispensatione tanquam pars in suo toto, quia dispensatio remittit omninò vinculum voti, commutatio autem remittit partem, nempe, vt non impleatur in materia promissa, sed in alia aequali.

5. Secundo, quia confessarius ad remittendum totum debitum, non excedit suæ potestatis limites, immò fidelius ager rem committentis, si illud in aliam rem æqualem commutat. Cum ergo per dispensandi potestatem, committatur facultas totius voti remittendi, non excedit Delegatus limites suæ potestatis, sed fidelius ager Dei negotium, commutando illud in rem æquæ Deo gratam. Confirmatur, quia potens remittere totum debitum, potest partem eius; at potens dispensare ex priuilegio, potest remittere totum voti debitum; ergo & poterit partem, nempe, vt id in aliâ specie æquali soluat, quod est commutare.

6. Tertio, quia in commutatione duo continentur. Alterum est ablatio vinculi à priori materia, & hoc non repugnat potestati dispensandi, immò id illa efficit. Alterum verò est, transferre in materiam æqualem, & ad hoc satis est prudens arbitrium, iudicans æqualitatem, cum acceptatione illius, cui votum commutatur; ergo hæc commutatio non excedit limites delegatæ potestatis dispensandi.

7. Relat modò respondere ad argumenta contraria, quæ parum virgent, nam esto quod hæc potestates sint diuersæ, vna tamen continetur in alia, vt minus perfectior in perfectiori; est enim potestas relaxandi ex parte; potestas verò relaxandi, est potestas relaxandi ex toto; quidem potestas commutandi eximit ab vno debito, & obligat ad aliud; at potestas dispensandi tollit omne debitum.

8. Ad primam confirmationem, primò negatur antecedens, nam etiam ad dispensandum requiritur scientia, quæ cognoscatur causa ad dispensandum sufficiens. Secundo, negatur consequentia, nam esto maior scientia requiratur ad commutandum, quam ad dispensandum, huius tamen maioris scientiæ defectum supplere poterit computans per consilium acceptum ab aliis.

9. Ad secundam, negatur consequentia, nam ablatio potestatis est odiosa, ad eoque strictè interpretanda: ergo ablata potestate commutandi, non eo ipso auferatur potestas dispensandi. Collatio verò potestatis est gratiosa, proinde amplè intelligenda; ergo collata potestate dispensandi, cum ea censetur conferri potestas commutandi.

RESOL. LXXI.

An quando adsunt expressè simul votum, & iuramentum soli Deo factum, & non explicetur verumque vinculum, dispensatio sit inualida? Ex part. 8. tit. 3. Res. 67.

Tom. III.

§. 1. **A**ffirmatiuè aliqui respondent & ideo in casu nostro Petrus Ledesma 2. tom. summ. tract. 11. cap. 3. in fine, ait explicandum esse vtrumque vinculum. Idem tenentur dicere Doctores, afferentes, facultatem delegatam ad dispensandum in votis, vel iuramentis, non extendi, quando adsunt expressè votum & iuramentum eiusdem rei. Et ratio est, quia sunt duo vincula æquè principalia, quæ maiora sunt altero expresso.

2. Non desunt tamen Doctores contrarium asserentes, sufficere alterutrius vinculi mentionem, etiam altero negato. Probat primò; quia vt bene Suarez ait, alterutro vinculo sublato, est æquè probabile tolli alterum indircè, per subtractionem materiæ, in quam alterum cadit. Secundo, quia, vt idem auctor dicit, c. 14. num. vlt. rem moraliter, & practicè spectando; parum refert ad voti obligationem in ordine ad Deum, vt quis modo accedat iuramentum, nec est minor obligatio in voto & iuramento, siue sint vincula æquè principalia, siue vnum sit alteri accessorium. Et vt dicit idemmet n. 26. per id nouum vinculum non augetur grauitas intentiua, sed extensiua. Atque idem dicendum est, quamuis iuramentum illud nullam includat promissionem, sed soli Deo fiat, per solam sui nominis intentionem. Et hanc sententiam tenet Sanchez lib. 4. summ. c. 47. n. 31.

RESOL. LXXII.

An facultas concessa ad dispensanda vota, & commutanda extendatur ad vota, & iuramenta eiusdem rei, cum simul duo vincula concurrant.

Et pro explanatione prædictæ difficultatis aliqua alia notabilia supponuntur, quæ contingere possunt in supradicto casu, videlicet, quid dicendum sit, si non præstetur iuramentum in voti confirmatione, sed independentè ab illo; vt si quis prius iuravit ieiunium, & postea vovit idem, vel si prius vovit, & postea iuravit, non quasi votum confirmans, sed vel eius immemor, vel omninò independentè.

Et quid in dubio, an iuramentum posterius emissum sit præstitum ad solum confirmandum votum.

Et tandem queritur, an facultas delegata ad dispensanda, vel commutanda vota virtutè Cruciate, & sublimis extendenda sit ad vota emissa post publicationem dicti priuilegij? Ex p. 8. tit. 3. Resol. 46.

§. 1. **D**E hac questione late tractat Azorius Sup. hoc in tom. 1. lib. 11. cap. 10. quest. 2. vbi sic ait, tom. 4. tr. 31. leg. doctr. nam Res. 55. & ibi in 4. 4. Res. 19.

Quidam sentiunt in hac questione sic esse dicendum: Promissio, quæ Deo facta iureiurando firmatur, dupliciter confirmari potest, & toler. Primò, aliquando votum Deo nuncupatur absque vilo iureiurando, & deinde temporis intervallo, vel eodem etiam momento iureiurando munitur. Secundo, plerumque iurandum fit, nec tamen vllum votum Deo nuncupatur: vt cum quis iurando promittit Deo, se aliquid facturum. Hoc posito respondet, Confessarium, qui potest votum commutare, posse quoque iusiurandum, quod ex intervallo temporis, vel eodem temporis puncto ad votum accessit. Et in hoc inquit, prima opinio locum habet. Nam sublato principali, quod est votum, auferatur quoque, quod ei est annexum, eique postea accessit: non tamen posse commutare votum secundo modo factum, quoniam non est votum simpliciter factum; sed iusiurandum, quo quis se Deo obligauit, & in hoc aiunt, est vera secunda opinio, eo quod non conceditur Confessario facultas commutandi iusiurandum, sed votum; at voti, & iusiurandi vincula diuersa sunt.

T 3 2. Altis